

ZUDOR JÁNOS

A cseferista valamelyik rémálma

*Sínek. Felfut, lefut. Haldoklik.
Hiszik a szélütést. Viszik.
Időnként szalutál álmában. S vicsorít.
Ámokfutás az egész hamis menetrend.*

*A gutaiütés, az igaz lehet.
(Kisiklott a rendszer. De megy tovább.)*

*Az útonálló, esztelen hajsza
utoléri a masinisztát,
és fut előle, mint egy alagút,
amelynek kijárata nincsen,*

*Így cicázunk robbantó vonatban,
amely álommá fakul,
a nyugtalan világlátás
sötét és kilátástalan,
ragacsos útvesztőiben...*

2016. május 24.

A vasgárdista bosszúja

*Mint két vonat. Összefügg.
Az egyik összecsuklik.
A másik megmarad.
Így a végzet. Győz!*

*A vasgárdista végez.
Végez a végtelenben.
Lágyan szalutál.*

*AZ ÖSSZEFÜGGŐ PARTOK
MEGÁLLNAK HIRTELEN,
VALAMI NÁRCISZ
ILLAN, MINT A MÁK,*

*A VASGÁRDISTA SZAGOLGAT,
MINT EGY KUTYA, AMELY TOLAT,
S EGYEDÜL VAN, EGYMAGA.*

*Vasárnap díszőrséget áll,
szintén egymaga,
összevissza int,
Mint egy hibbant, lefestett kilométerkő.*

2016. május 19.

Belőve, és kilőve

*Abszolút rend.
Majdnem hontalan.
(Kellene egy bomba
hangtompítóval.)*

*Abszolút rend.
Felnégyelve.
Abszurd csend.*

*Vontatott vonatok,
nézd, hogy honnan jövök,
parittyagumi!*

*A vészfék kábulata,
ez a rend.
És rendszertelen.
Mint belőve,
és kilőve.*

2016. június 10.

Halálnap

Én meghalok születésnap helyett,
már ideje, hogy beadjam a kulcsot,
majd kiszédnek a temetőkertről,
születésnapomon élve még...

Egyben halálnap, az idő vicce,
már morbid feltámadás vár rám,
és kissé groteszk, ami velem történt,
vagy történni fog, elsírom magam...

Hazafelé, gyalog megyek, a vérengző
akácok között, ma szerda van,
gyászolom a születésnapom.

2016. április 27.

ANTAL BALÁZS

Hatástapasztalat. Kísérlet a Romániából jöttem szoros olvasására

Zudor János *Romániából jöttem* című oratóriuma akkor jelenik meg, amikor Erdély végképpen hívószó lesz Magyarországon – úgy is mondhatnám, *branddé* válik. Románia azonban nem. Erdély hívószó lesz – éppen Románia ellenében. Erdélyben szépen beszélő magyarok laknak. Romániában románok. Erdély a miénk, Románia az ellenségünk – jóformán. Vagy éppen: Románia egy szakadt szerencsétlen. Hogy valamilyen azért mégis, az azért lehet, mert ott van nekik a kincses Erdély.

Ugyanakkor a Románia megnevezés választása tudatos leszámolás egy mítosznak látszó giccsel, vagy ami legalábbis hamarosan, pillanatok alatt mítosznak látszó giccsé válik. Nagyváradról nézvést persze másképpen is láttatható a kérdés, hiszen nem Erdélyben vagyunk, az meg semmit sem mondana, hogy a Partiumból jöttem (nem beszélve arról, hogy ezt pár magyarországi megye lakója is elmondhatja magáról – egészen mást értve rajta). Sajátos elutasítása ez a választás a rájátszás lehetőségének. Csakhogy mindez a versekből kitetszően nem lehetett másként. Pontatlan lenne másféle cím.

Zudor a klasszikus értelemben véve csak a legritkább esetben lírikus, vagyis lírai költő – és a *Romániából jöttem*-ben végképp nem az. Oratóriuma ugyanúgy, mint későbbi könyvei, látványos fikcióképző aktusokként léptet be perszónákat a szövegvilágba, valóságos éket verve egy esetleges alanyi megszólaló és a drámai monológok beszédpozíciói közé. A szöveg a líra és a fikció határára tájolható be, de története nem a könyvből rakható ki, bár olyan eseményeket mond el, amelyek máshonnan nem ismertek, vagy legalábbis hosszabb távon láthatatlanok maradnak. Könyve olvasójának Románia/Erdély-tapasztalatára épül rá mindaz, amit itt elmond, de nem játszik rá azokra a prekoncepciókra, amelyek e tapasztalatokra hivatkoznak előzményeikként.

**ANTAL BALÁZS (1977, Ózd)
a Nyíregyházi Egyetem
és a Partiumi Keresztény
Egyetem oktatója. Leg-
utóbbi kötetei: Le (próza,
2017), Vad (versek, 2017).**

Az első beszélő hang határozott és névtelen, bár valamilyen megnevezésben magára ismerő *én* az oratórium előtti kvázi-előbeszédben – szinte a szó szoros értelmében előhangban. Azonnal kijelöl egy beszédpozíciót és feloszt szerepköröket: van a te, akihez a vers beszél, bár ez a te, hogy a költészet egyik alapparadoxonát előhozzam, egészen nyilvánvalóan nincs ott, ahol épp őneki beszélnek. Szerepel továbbá a *lány*, az *anya*, sőt, *anyám*, valamint *valaki*. Konkrét beszédaktusok az utóbbi és a versbeli én között zajlanak, vagy pontosabban az olvasó előfeltevése szerint zajlanak, hiszen az én megszólítottnak érzi magát a tulajdonképpen pontosan nem is értett nominalizáló felkiáltásban. Hangot és megszólalást idéz be az írott szöveg, amely maga is beszédaktusként tételeződik (hiszen a líra monológ *beszéd*, amely a hétköznapi nyelvhasználattól éppen hangzásközpontú retorikájában tér el, legalábbis bizonyos közhelyszerű